

Társas lény - Zh kérdések (második negyedév) 2011/2012 - 2. félév

Kiskérdések:

Határozd meg röviden mi az *attitűd*, és milyen három összetevője van? Mutass egy példát!

Pozitív vagy negatív viszonyulás: tárgyak személyek, csoportok, helyzetek stb. iránti vonzalmak, vagy tőlük való idegenkedések. Kognitív (értelmi), affektív (érzelmi) és konatív (cselekvési) összetevője van.

Pl. kisebbségekkel szembeni negatív attitűdök:

- kognitív komponens: egy csoportról való negatív vélekedés
- affektív komponens: a negatív érzés (előítélet)
- viselkedéses összetevő: diszkrimináció, a csoporttagok ellen irányuló cselekedet

Mi az a szelektív agresszió? Mutass egy példát!

Egy személy/csoport frusztrációja agresszióhoz vezet, amelyet egy kívülálló csoport tagjain vezet le. (a frusztráció okozója túl hatalmas, vagy valamilyen más oknál fogva elérhetetlen számára, így bűnbakot keres).

Határozd meg mi az F-skála, és mire való!

Egy személyiség teszt, amely a kérdésekre adott válaszok alapján megállapítja mennyire tekintélyelvű/előítéletes személy a teszt alanya.

Mondj példát arra mikor az előítélet konformitásból fakad!

Egy nyugat-virginiai bányában a föld alatt a fehérek és a feketék együtt dolgoznak, összetartanak, de elkülönülnek, amikor feljönnek a föld felszínére.

Konformitás: a föld felett a bányászok a társadalomban uralkodó normáknak engedelmessé válnak

Határozd meg röviden mi a homlokzat! Mutass példát!

Egy adott társas helyzetben felmutatott aktuális énkép. Az egyén az aktuális szerepének megfelelő homlokzat fenntartására törekszik.

Homlokzat részei:

- Környezet: fizikai elrendezés, bútorzat, akár átmeneti jellegű is.
- Személyes homlokzat: ruházat, nemi, életkori, faji jellegzetességek, testméret és külső, testtartás, beszédsmák, mimika és gesztusok, hivatal vagy poszt jelvényei

Határozd meg röviden mi a proxemika! Milyen alap-egységei vannak?

A kommunikáció és a hétköznapi tevékenységek során a személyek között betartott távolság.

Alapegyégei :

- Az intim tér
- Személyes tér
- Társadalmi vagy szociális tér
- Nyilvános tér

Határozd meg röviden mi a mikro-mimika!

Apró, alig észrevehető izommozgások az arcon, öntudatlan és önkéntelen érzelmeket kifejező jelek, amelyeket gyakorlatilag mindenki közvetít.

Mik a negatív implicit attitűd jelei? Mutass egy példát!

- szemkontaktus csökkentése
- térközsabályozás (távolodás)
- testtartás (felső test hátradől)
- feszültség jele

Például: A céget, amelynél egy ellensége dolgozik, egy jogi perben megtámadták. A hajlandóság, hogy azt higgye, a cég bűnös, az Ön ellensége irányába mutatott negatív attitűdjéből következik, negatív attitűdje a cégről egy indirekt (implicit) indikátora az ellenségével szembeni negatív attitűdjének

Határozd meg mit értünk azon, hogy egy attitűd implicit! Mutass rá példát!

Az attitűd egy tárgy pozitív vagy negatív értékelése. Az implicit attitűd olyan attitűd, melyet le lehet vakarni az asszociált tárgyról.

Például: A céget, amelynél a házastársa dolgozik, egy jogi perben megtámadták. A hajlandóság, hogy azt higgye, a cég ártatlan, az Ön házastársa irányába mutatott pozitív attitűdjéből következik, pozitív attitűdje a cégről egy indirekt (implicit) indikátora a házastársával szembeni pozitív attitűdjének. (Ha azt hiszi, a cég bűnös, a házasság lehet, hogy bajban van!) Az 'implicit' szót azért használjuk, mert ezek az erős attitűdök gyakran rejtve maradnak a nyilvánosság elől, és még a saját tudatosság számára is.

Határozd meg mi az IAT! Mi különbözteti meg leginkább más pszichológiai tesztektől?

Implicit Asszociációs Teszt. Az IAT-ban a tudatos-tudattalan különbséget vizsgálják, azzal, hogy gyors döntési helyzetbe hoznak minket. Az IAT segítségével kimutathatóak pl. olyan dolgok, hogy az emberek automatikusan a fehéreket preferálják a feketékhez képest.

Ha sokat gondolkodunk, nem érvényesül a tudatalatti, reakcióidő-különbség nem ér semmit, nem tudjuk meg, mennyire könnyen kapcsoljuk össze a 2 fogalmat.

Sorolj fel példákat az IAT amerikai illetve magyar honlapján található tesztjeire!

- Rassz (Fekete-Fehér IAT).
- Magyar-Cigány IAT
- Kor (Fiatal-Idős IAT).
- Szexuális irányultság (Homoszexuális-Heteroszexuális IAT)
- Nem (Nem-Tudomány IAT).
- Országok (Magyarország-Amerikai Egyesült Államok IAT)
- Súly (Kövér-Sovány IAT)
- Bőrszín (Világos bőrű-Sötét bőrű IAT)

Az amerikai oldalon még van:

- Arab-muszlim vs más emberek
- Fegyverek-ártatlan tárgyak
- Vallás
- Elnökök
- Gender – karrier
- Bőrszín
- Ázsiai vs fehér amerikaiak
- Mozgáskorlátozottak
- Zsidó vs más vallásúak
- stb

Magyarázd meg miért fontos, hogy gyors legyen a válasz az IAT-ben!

Az IAT azt kéri, hogy kapcsoljunk össze két fogalmat. Minél szorosabban kapcsolódik a két fogalom, annál könnyebb erre, mint egy egyszerű egységre válaszolni. Ha a két fogalom nem olyan erősen asszociálódtak, nehezebb gyorsan válaszolni, ha ezek vannak párban. Ebből le lehet mérni, hogy milyen erősen kapcsolódik a kétféle fogalom. Minél erősebben kapcsolódott, annál gyorsabban kell tudnia válaszolni

Esetleg ez is jó ide:

Ha sokat gondolkodunk, nem érvényesül a tudatalatti, reakcióidő-különbség nem ér semmit, nem tudjuk meg, mennyire könnyen kapcsoljuk össze a 2 fogalmat.

Sorold fel az iskolai feleltetés mellett és ellen szóló érveket!

A feleltetés melletti érvek

- szükséges rossz, ez a hagyomány [igaz, Nyugaton nincs..]
- motiválás – büntudatkeltés ha a diák nem tanult
- visszacsatolás – a tanár lemérheti saját teljesítményét
- segíti a beszédkézséget, nyilvános szereplést
-

A feleltetés veszélyei

- teljesítmény vs. személyeskedés – első fajú attribúciós hiba a tanár részéről
- nyomott légkör, félelemkeltés – az érdeklődés felszámolása a diákban [félelem vs.

- figyelem]
- negatív ösztönzés a pozitívval szemben – bátorítás helyett zavarba hozás: nyomasztó légkör
 - a tanár dominanciáját korlátlanul erősíti: „túlhatalom”
 - félrevezető: a felnőtt világban ilyen helyzet nem nagyon fordul elő [nyugaton ritkán alkalmazzák ezért]

Milyen kapcsolat található a jutalmazás és az önattribúció között? Mutass példát!

PL:

Majom-kísérlet: ha a majom kedvenc időtöltését – pl. bukfencezés – elkezdjük banánnal jutalmazni, idővel nem hajlandó többet jutalom nélkül játszani.

Önattribúció: „biztos csak a jutalom miatt csináltam”

→A negatív ösztönzés mellett a pozitív ösztönzés is lehet veszélyes: legtöbbször a munkamennyiséget kell megdicsérni, vagy a konkrétan elért eredményeket, nem csak úgy általában a gyerekek jelenlétét.

Milyen kapcsolat van egy tanuló szempontjából a tanár-váltás és a pygmalion-effektus között?

Tanár->skatulyák->Pygmalion effektus.

Tanár-váltáskor új skatulyák->Pygmalion effektus megszűnik, illetve új pygmalion-effektus keletkezik.

Mi a különbség a preventív és a reaktív fegyelmezés között? Melyiknek mi az előnye?

Preventív: együtt alakítjuk ki a szabályokat.

Reaktív: elvárások a fegyelmezések, büntetések útján válnak világossá, ha világossá válnak egyáltalán (kiszámíthatatlanság növeli a dominanciát)

Mi a kapcsolat a tanár pozicionális hatalma és tekintélye között?

Akkor jár a kettő együtt, ha a csoport elfogadja a tanár irányító szerepét.

Mi a különbség a meta-kommunikáció és a nem-verbális kommunikáció között? Mutass példát!

A metakommunikáció a felek közötti hatalmi- ill. státuszviszony kezelésére vonatkozik. (tegezés-magázás; ülés-állás; egyoldalú kommunikáció; monologizálás vs. jelentkezőes rsz. stb)

Míg a nonverbális kommunikáció a testbeszédre vonatkozik például gesztusok, mimika, stb.

Mondj példákat egy tanár meta-kommunikációjára! Mit tud elérni ezek

segítségével?

fókusztartás: a tanár beszédét a gyerek nem szakíthatja félbe, a közbeszólóval nem kell felvenni a szemkontaktust

hangerő: a csend és az elhallgatás (mozdulatlansággal) néha hatékonyabb mint a zaj túlkiabálása
barátságos testbeszéd: a domináns fél testtartása mindig relaxáltabb

territoriális jelzések: mozgás a padok közt kontroll a csoport felett

A kommunikáció irányítása (a tekintély megtartása szempontjából nem szabad a diákoknak átengedni, hogy ők irányítsák a tanár reakcióit – nem csak verbális, hanem nonverbális jelzések is ide tartoznak: elpirulás, dühkitörés stb. A magasabb státuszú személy mindig kontrollálja a másik fél választát, ha a státusz megkérdőjeleződik, az kerül domináns helyzetbe, aki ezt a kontrollt megszerzi)

A tanárnak nem érdemes kizárólag a pozicionális hatalmára támaszkodni, a feladatot előbb utóbb a személyes hatalmának kell átvennie. Csak a személyes hatalmat tekintjük valóban tekintélynek.

Milyen vezetői stílusokat különböztetett meg Lippit és White?

autokrata, demokrata, laissez-faire (ráhagyós)

Mik az autoriter vezetői stílus főbb vonásai?

- Minden közérdekű döntés a vezetőé
- A tevékenységek lépéseit a tekintély írja elő, egyszerre mindig csak egyet, hogy a következő lépés nagymértékben bizonytalan legyen
- A vezető jelöli ki a résztvevők munkafeladatát és a munkatársát
- A vezető hangsúlyozza saját személyének a súlyát, amikor a résztvevő munkáját dicséri vagy bírálja. A vezető kivonja magát a csoport tevékenységéből.

Mik a demokratikus vezetői stílus főbb vonásai?

- Minden közérdekű kérdésben a csoport dönt vita után
- A tevékenység perspektívája a vita folyamán alakul ki. A csoportcélhoz vezető lépések világosak, ha technikai tanácsra van szükség, a vezető több alternatívát javasol választásra
- Szabadon választják meg munkatársaikat és a munkamegosztást
- A vezető objektív dicséreti bírálat közben arra törekszik, hogy valódi csoporttag legyen

Mik a laissez-fair vezetői stílus főbb vonásai?

- A vezető minimális részvétele, az egyéni és csoportdöntés teljes szabadsága
- A vezető rendelkezésre bocsátja az anyagot, majd közli, hogy kérésre további információval szolgál. A vitában nem vesz részt.
- A vezető a munkával kapcsolatos ügyekből teljesen kivonja magát
- A vezető a résztvevők tevékenységéről ritkán tesz megjegyzést. Az események menetét nem értékeli és nem szabályozza
-

Miért mondhatjuk, hogy a demokratikus vezetői stílus a legelőnyösebb?

A demokrácia a legerősebb, mert

- itt a legerősebb a munkamotiváció, és a legnagyobb az eredetiség
- több a csoporttal való törődés és baráti megnyilvánulás

Vagyis a demokrácia a legeredményesebb vezetési stílus, mert

- a munkával kapcsolatos célokat is elérte (amit az autokrácia valósított meg)
- és a társadalmi célokat is elérte (amit a laissez-faire vezetési stílus valósított meg)

Mi volt Baumrind megállapítása a szülők nevelési formáiról?

A szülői nevelési módszerek is 3 dimenzióra oszthatók - a szülői viselkedés 77 százaléka megfelel 3 stílusnak

- 1) tekintélyelvű
- 2) irányító, megkívánó
- 3) engedékeny

ez összekapcsolható a gyermeki viselkedésekkel

Mutass egy példát arra, mikor a fiúk és a lányok másképp reagálnak egy nevelési stílusra!

Tekintélyelvű szülő hatása:

-lányok önállóbbak

-Fiúk nagyobb felelősségérzettel rendelkeznek + komolyabb problémák a társas kapcsolatokban

Mi az emlékezet működésének három szakasza?

- kódolás = memóriában való elhelyezés,
- tárolás = megőrzés a memóriában,
- előhívás = memóriából való visszanyerés

Mi az oka annak, hogy nehezebb megjegyezni hasonlóan hangzó betűk sorát?

Pontosan azért mert hasonlóak: könnyebb összekeverni őket (Pl T – B betűket)

Mekkora kapacitása van a rövid távú memóriáknak? Mikor mutatták ezt ki először?

néhány mp-től néhány percig, pontosan $7 \pm 2 = 5-9$ egység, 1885-ben mutatták ki ezt először

Lehetséges-e fejleszteni, és ha igen hogyan, a rövid távú emlékezetet?

- RTM - a tömbök számát nem tudjuk változtatni, a méretét azonban igen
- Tömbösítés, láttuk már a számjegyeket évszámokká alakítani,
- Egy hosszútávú futó pl. futási időbe kódolt négy számjegyeket: pl 3:49,2, így 80 számjegyig növelte a kapacitását, de ezen másfél évig dolgozott heti 3-5 órában

Hogyan lehet bizonyítani, hogy a rövid távú memória a gondolkodás mentális

munkatere?

pl. amikor számításokat végzünk: Sokkal nehezebb úgy végezni számításokat (pl. összeszorozni 35-öt a 8-cal), hogyha közben az agyamban kell tartani egy telefonszámot.

Mi a HTM jellemző reprezentációs formája?

A HTM jellemző reprezentációja nem akusztikus, nem is képi, hanem az egyes tételek jelentésén alapszik.

Sorold fel mik befolyásolják a kódolás eredményességét a HTM esetén!

- egészségi állapot, életkor,
- figyelem minősége,
- az anyagban lévő értelmes kapcsolat, struktúra,
- az egyén anyaghoz fűződő viszonya: motiváció, szándék, akarati erőfeszítés,
- a bevéendő anyag terjedelme,
- az ismétlések száma,
- több oldalú érzékszervi behatás,
- érzelmi állapot,
- tanulás technikája

Mi a szerepe az érzelmeknek az emlékezésben?

Könnyebb emlékezni, ha felidézzük a tanulás során átélt érzelmeket, hangulatokat, így az érzelmek a tárolásban segítenek.

Sorolj fel 5 db elemi tanulási stratégiát!

- ismétlés
- néma ismétlés
- hangos olvasás
- néma olvasás
- áttekintés
- aláhúzás

Sorolj fel 5 db összetettebb tanulási stratégiát!

- jegyzetelés
- ábrakészítés
- összefoglalás
- kérdések felvetése
- a felvetett kérdésekre való válaszadás

Minek a rövidítése a PQRSST?

- Preview → áttekintés: benyomás a fejezet főbb részeiről, címeinek átnézése, tartalomjegyzék
- Question → kérdés: mire várok választ (részenként)
- Read → olvasás: olyan szemmel, hogy válaszolni tudjon a kérdésekre (részenként)
- Self recitation → felmondás (részenként)
- Test → egészet átlátni és felmondani

Nagykérdések:

Mutass be egy kísérletet tudatalatti nemi sztereotípiák kimutatására!

Képen asztal fölé hajló emberek, kérdés: Ki a csoport szellemi vezére?

Ha férfi ül az asztalfőn, akkor a kísérleti személyek jelentős része őt választja, míg ha nő, akkor valaki mást választanak a kísérleti személyek.

Mi az előítélet 4 alapvető oka?

GAZDASÁGI-POLITIKAI KONKURENCIA

- Ha nincsen munka, feszültebb a helyzet, nagyobb az előítélet, a diszkrimináció.
- Ha a vendégmunkások tölem veszik el a munkát, elfogultabb vagyok velük szemben.
- Kínaiakkal szemben nagy az előítélet Amerikában a 19 sz-ban, de amikor vasutat kell építeni (ez nehéz, veszélyes, és a fehéreknek nem fülött hozzá a foga) akkor csökken, de aztán megépül a vasút, és megint felszökik.
- Az előítélet termőtalaja a verseny és a konfliktus.
-

BŰNBAK

- A frusztráció valamely csoporttal szembeni agresszióhoz vezet, általában a frusztrációt okozó túl hatalmas ahhoz, hogy odavágyjak, inkább máson éljük ki.
- Pl: kísérleti személyeket nehéz feladat megoldásával frusztrálnak egy beígért mozielőadás helyett, majd kisebbségi csoportokról nyilatkozva nagyobb előítéletet tanúsítottak.
- A frusztráció ráadásul szelektív agresszióhoz vezet, azzal szemben leszünk csak agresszívebbek, aki a kívülálló csoporthoz tartozik.

ELŐÍTÉLETES SZEMÉLYISÉG

Ezt méri az un. F skála (fasizmus skála eredetileg, de a későbbiekben egyaránt jó bármilyen előítéletes személyiség mérésére)

- autoritáriánus – tekintélyelvű személyiség 5 legfontosabb ismérve:
- merev gondolkodásmód
- nem tűri a gyengeséget sem másban, sem magában
- híve a megtorlásnak
- gyanakvó
- erős tisztelet a tekintély iránt

KONFORMITÁS

Pl: egy ny-virginiai bányában a föld alatt a fehérek és a feketék együtt dolgoznak, összetartanak, de elkülönülnek, amikor feljönnek a föld felszínére (konformitás: a föld felett a bányászok a

társadalomban uralkodó normáknak engedelmessé válnak).

Mi a tekintélyelvű személyiség 5 fő ismérve, és milyen nevelési stílussal hozható összefüggésbe?

Az autoritáriánus – tekintélyelvű személyiség 5 legfontosabb ismérve:

- merev gondolkodásmód
- nem tűri a gyengeséget sem másban sem magában
- híve a megtorlásnak
- gyanakvó
- erős tisztelet a tekintély iránt

Kialakulásának okai lehetnek:

- mereven erkölcsös szülői fegyelem
- hierarchikus családi szerkezet
- a család társadalmi státusza miatti aggodás
- autoritáriánus társadalomban él/nő fel

Milyen módokon járul hozzá a média az előítéletek fenntartásához? Mutass be példákat!

A sztereotípiák kialakulásának kognitív magyarázata szerint a sztereotípiáink, személyek csoportjairól alkotott sémáink valójában az együtt-járások elméletei. A kutatások szerint nem vagyunk pontosak az együtt-járások feltérképezésében, túlbecsüljük a korrelációkat, nem létezőket is felismerünk.

A média sokszor ad le olyan műsorokat amelyek egyszerre két feltűnő tulajdonsággal rendelkező személyt/csoportot mutatnak be, megerősítve sok emberben azt a hitet, hogy a kettő között összefüggés van. Pl: két cigány származású férfi kirabolt egy benzinkutat. Egy olyan rablásnál, ahol az elkövetők nem valamelyik etnikai kisebbséghez tartoznak, szó sem esik a származásukról.

Reklámokból/filmekből úgy tűnhet:

- a feketék nem használnak aspirint, borotvahabot, nincsenek valós problémáik, emberi érzelmeik, viszont kitűnő atléták, a férfiak sokszor égimeszelők, jól kosaraznak, sokat rúgnak
- a nők bájos, de együgyű teremtmények, szexuális tárgyak, a férfiaktól függenek, passzívak, fiatalabbak mint férfi munkatársaik, szeretnek főzni, gyereket akarnak

Ha valamit sokszor látunk, hajlamosabbak vagyunk elhinni.

Milyen módokon lehet a viselkedésen keresztül csökkenteni az attitűdöket, és miként növelni?

A viselkedés megváltoztatja az attitűdöt: ha rákényszerítünk feketéket és fehéreket, hogy egymás társaságában legyenek: konkrét tapasztalatokat szereznek egymásról és csökkenhetnek az előítéletek.

De nem asszimétrikus helyzetben: ha a fekete a rabszolga vagy a cipőpucoló és a fehér az úr, akkor

ez a helyzet mindkét oldalról csak növeli az előítéletet (harag alulról, lenézés fölülről) .
 Egyenlő pozícióban történő vegyítés csökkentheti: pl. lakótelepen összevegyíteni a lakosokat, szemben az elkülönítéssel: csökken az előítélet.
 De ez csak akkor működik, ha egyéb folyamatok nem kavarnak be (ceteris paribus). Pl. ha el lehet onnan gyorsan költözni, ahova feketék költöznek, akkor nem működik a dolog
 Ha elkerülhető a dolog, ha ki lehet bújni alóla, ha a hatalom összekacsint a fehér emberrel, akkor ezek a stratégiák nem működnek, nincsen attitűdváltás.

Mutasd be hogyan működik a mozaikmódszer! Mitől sikeres a sztereotípiák visszaszorításában?

A hagyományos iskolában a két jelentkező jótanuló egymás versenytársa, az egyik örülhet, ha a másik – a felszólított – belesül a válaszbba. Aki nem jelentkezik, hanem igyekszik meghúzni magát, könnyen megutálhatja a jó tanulókat, azok pedig megvethetik a rossz tanulókat. Még rosszabb a helyzet ha még mindehhez faji különbségek is járnak. A diákok megtanulják: van egy tekintély, a tanár, egy helyes válasz van a kérdésre, ha nem működnek együtt, hanem konkurálnak, akkor jön a jutalom a nagyhatalmú személytől, nem alakul ki együttműködés, barátság, megértés, stb. A hátrányos helyzetű kommunikációképtelen diák és a tanár hallgatólagos külön megállapodása: nem zaklatják egymást.

Mozaik módszer: egy könyv különféle részeit a csoport különféle tagjai olvassák, csak ők tudják átadni az információt a teljes csoportnak. A csoporttagok tehát arra vannak szorítva, hogy végighallgassák egymást, jó teljesítményre ösztökélik a hátrányos helyzetű kommunikációképtelen diákot is, így hamar megtanulják, hogy kooperálniuk kell. A diákok nem kap jutalmat, ha a társa rovására akar jó lenni a tanárnál. Ez a módszer az empátiát is fejleszti.

Mik az alapvető különbségek a verbális és a nem-verbális kommunikáció között?

	verbális kommunikáció	non-verbális kommunikáció
elemei	a nyelv és a nyelvi jelek használata (írás, beszéd)	vokalizás testbeszéd (testtartás, mozgás, gesztusok, emblémák, érintés, szemkontaktus, mimika) térköz fizikai megjelenés
megjelenése	a beszédkézség és írásbeliség megjelenéséhez köthető, ezért később jelent meg mint a non-verbális kommunikáció	sokkal régebbi kommunikációs forma
kontrollálhatóság	jobban kontrollálható	kevesebb tudatos kontroll (pl: a hazugok leleplezése – a perifériák (test, végtagok) nem verbális fecsegése és a hang(magasság) árulkodása)
mit továbbít?	inkább a kommunikáció tartalmi részéért felelős	hatásosabban kommunikál attitűdöt és érzelmet (a verbális és non-verbális kommunikáció ebben a tekintetben sokszor ellentmondhat egymásnak)

Mi a kapcsolat a mozaikmódszer és az empátia között? Milyen kognitív mechanizmusok magyarázzák az összefüggést?

- A csoporttagok a mozaikmódszernél arra vannak szorítva, hogy végighallgassák egymást, jó teljesítményre ösztökéljék a hátrányos helyzetű kommunikációképtelen diákokat is
- Hamar megtanulják, hogy kooperálniuk kell
- Nem fogok jutalmat kapni, ha a társaim rovására akarok jó lenni a tanárnál
- Ez a módszer az empátiát is fejleszti

Mik a nem-vebrális kommunikáció csatornái?

➤ Vokalitás

- Hangminőség/paralingvisztika
- Intonáció/prozódia
- Csend

➤ Testbeszéd

- Testtartás és mozgás
- Gesztusok és emblémák
- Érintés
- Arc kifejezés, mimika
- Szemkontaktus
- Szaglás

➤ Proxemika (térköz)

➤ Fizikai jellemzők

- Fizikai megjelenés
- Mesterséges dolgok (a self kiterjesztései)

Mik a nem-verbális kommunikáció funkciói?

- társas helyzet kezelése
- én bemutatása
- érzelmi állapotok kommunikációja
- attitűdök kommunikációja
- csatornavezérlés (éppen ki beszéljen, meddig beszéljen, utána ki vegye át a szót)

Miből lehet következtetni arra ha valaki hazudik – és miért?

A hazugság nagyobb mentális erőfeszítést igényel, nem könnyű eltitkolni a valódi érzelmeket, megjelennek a stressz és a feszültség jelei:

- szemkontaktus kerülése

- hang remegése
- ideges mozdulatok
- izzadás
- az eltitkolni szándékolt érzelmek a másodperc tört részére megjelennek az arcon (mikro-mimika)
- a verbális (amit mond) és a non-verbális (ahogy mondja) tartalom nincs összhangban egymással
- ellenmondások vannak abban amit mond (verbális kommunikáció)

Mi az hogy univerzális arc-kifejezés? Melyek ezek?

Olyan arckifejezések amelyek etnikumtól/kultúrától függetlenül ugyanazt az érzelmet fejezik ki:

- harag
- öröm
- meglepetés
- szomorúság
- undor
- megvetés
- félelem

Milyen burkolt formái vannak az érzelmi arckifejezésnek Ekman szerint?

Nem mindig jelenik meg az érzelmi arckifejezés teljes „pompájában”:

- Gyenge arckifejezés
 - Kezdeti, gyenge, csökkenő vagy titkolt
- Részleges arckifejezés
 - Enyhe, csökkenő, titkolt
- Mikro-arckifejezés
 - Szándékosan vagy tudattalanul elnyomott érzélem

Fejtsd ki mit mér az IAT és hogyan! Miért hasznos ez?

Az attitűdjeinket, elfogultságunkat, automatikus preferenciáinkat méri bizonyos ellentéppárokkal kapcsolatban.

Fejtsd ki hogyan alakulhatnak ki olyan automatikus preferenciáink, amiket nem szeretnénk, hogy legyenek! Mit lehet tenni ezek megváltoztatása érdekében?

Aktív erőfeszítéseket kell tenni azért, hogy megelőzzük, hogy az automatikus fehérpreferenciánkból diszkriminatív magatartás alakuljon ki. Se gondolatlanul, se cselekedettel ne diszkrimináljunk.).

Az egyik megoldás olyan élményeket keresni, melyek ki tudják törölni, vagy visszájára tudják fordítani azt az élménymintázatot, ami a nemkívánt preferenciát okozta. Ez jelentheti azt, hogy olyan dolgokat olvas vagy néz, amik az implicit preferenciával ellenkezőek. De jelentheti azt is, hogy kapcsolatba lép olyan emberekkel, akik a preferenciájával ellenkező élményeket nyújtanak.

Egy praktikusabb alternatív lehetőség, hogy maradjon óvatos a nemkívánatos preferenciájával kapcsolatban, tudatosítsa, hogy az akarata ellenére befurakodhat ítéleteibe, cselekedeteibe. Továbbá Ön eldöntheti, hogy nekiáll tudatosan tervezni cselekedeteit, ami kompenzálhatja a már ismert tudattalan preferenciákat és meggyőződéseket. Ez lehet, hogy azzal jár, hogy olyanokat tesz, amit természetesen nem tenne – például mosolyog idős emberre, ha tudja magáról, hogy a fiatalokat preferálja. A pszichológiatudomány területén aktuális kutatási kérdés olyan hatékony mechanizmusokat azonosítani, melyek a nemkívánt automatikus preferenciák menedzselésére és megváltoztatására szolgálnak. A jó hír, hogy az automatikus preferenciák, amennyire automatikusak, olyannyira változtathatók.

Fejtsd ki mi az a Pygmalion effektus! Milyen mechanizmusok magyarázzák a működését?

Pygmalion hatás: önbeteljesítő jóslat (görög monda: Pygmalion kifaragja Galathea szobrát, beleszeret és a márványalak megelevenedik)

iskola: a tanárnak a diákkal szembeni elvárásai a tanulókból az elvárásoknak megfelelő teljesítményt fognak előhívni
a tanár sokszor igyekszik fenntartani a saját korábbi elvárásait [zsugori megfigyelő!], még akár ellentmondó információk ellenére is

a diákok is megtanulnak alkalmazkodni az elvárásokhoz. Az önbeteljesítő jóslat érvényessége a diákon is múlik, hogy mennyire fogékony, hiszen ez egy kétoldalú interakció. Viselkedésünk a társas környezetre való reakció, könnyen levesszük a társas üzeneteket, a pozitív kihívást így könnyen megérti a gyerek, igyekszik azt teljesíteni

a rossz diák is leveszi az üzenetet – hatásmechanizmus szempontjából ez pont olyan mint az előítélet

a szocioökonómiai státusz is számít, milyen az otthoni nyelvhasználat: a munkásgyerek pl szinte új nyelvet kell, hogy elsajátítson az iskolában: hipotetikus állítások, elméleti magyarázatok, amik nem csak konkrét és látható dolgokra utalnak.

Ha a tanár a szó- ill. nyelvhasználat alapján ítél már első héten hogy ki okos ki buta, ki a jótanuló ki lusta, az így félreskatulyázott gyerekek többnyire már később sem tudnak kitörni ebből.

Fejtsd ki hogyan zajlott Lippit és White kísérlete! Mik a tanulságai?

5 tagú, 10 éves gyerekekből álló csoportok kialakítása, színházi álarcokat készítenek. 4 felnőtt vezető, akik háromféle vezetési stílusra lettek kiképezve:

- 1. autokrata
- 2. demokrata
- 3. laissez - faire (ráhagyós)

Az összejöveteleken a vezetők és a fiúk viselkedésének megfigyelése, rotációval minden csoport minden vezetői stílust megtapasztal

Tanulság: lásd kiskérdések: A demokrácia a király. :)

Fejtsd ki mi a három nevelői stílus Baumrindnél, és mik ezek jellemzői!

A tekintélyelvű nevelői stílust követő szülők (magyarul néha megkövetelő szülőknek is nevezik őket) megpróbálják gyermeküket hagyományos normák szerint formálni, korlátozni és értékelni. A

tekintélynek való engedelmességre helyezik a hangsúlyt, és nem engedik meg gyerekeiknek az alkudozást. Előszóval szabnak ki különböző mértékű büntetéseket gyermekük "makacsságának" megfékezésére, amikor a gyerek viselkedése eltér attól, amit ők helyesnek ítélnék.

Az **irányító** nevelői stílust alkalmazók számára természetes, hogy tudásuk, tapasztalataik, eszköztáruk és testi erejük nagyobb, mint gyermekeiké, de úgy gondolják, hogy a szülők és gyerekek jogai kölcsönösek. Az irányító szülők (másik kifejezéssel megkívánó szülők) ritkábban alkalmaznak testi fenytést, és kevésbé hangsúlyozzák a tekintélynek való engedelmességet mint önmagában való erényt. Ezek a szülők úgy próbálják irányítani gyerekeiket, hogy elmagyarázzák a szabályokat és döntéseiket, és azokat meg is vitatják velük. Készek arra, hogy figyelembe vegyék a gyerek nézőpontját, ha nem is mindig fogadják el azt. Az irányító szülők magas mércét állítanak gyerekek elé, és az egyéni, független viselkedést ösztönzik.

Az **engedékeny** nevelői stílussal élő szülők kevesebb határozott korlátozást gyakorolnak, mint akár az irányító, akár a tekintélyelvű szülők, mert vagy azt gondolják, hogy a gyerekek saját tapasztalatain keresztül kell tanulniuk, vagy nem akarnak a fegyelmezéssel bajlódni. Nagy szabadságot adnak gyerekeiknek, hogy maguk határozzák meg programjaikat, időbeosztásukat, és sokszor megvitatják velük a családi döntéseket. Nem várnak el ugyanolyan szintű teljesítményt és érett viselkedést, mint az irányító és a tekintélyelvű szülők.

Fejtsd ki mi a szerepe a struktúrának a hosszútávú memóriában! Van e szerepe a rövidtávú memóriában? Miért?

Minél több kapcsolatot alakítunk ki a megjegyzendő tárgy egységei közt, annál könnyebb lesz előhívni.

Hogyan struktúrálnád az explicit memóriáról tanultakat úgy, hogy számodra könnyen memorizálható legyen! Mi segíti a memorizálást?

